

«Alcarràs»: Ós d'Or per al cinema català

Bernat Joan i Marí

En l'edició d'enguany, el film dirigit per una al·lota barcelonina de naixement i d'ancestres a la Terra Ferma va guanyar el Festival Internacional de Cinema de Berlín (altrament anomenat la Berlinale o, com dirien els alemanys, la Internationale Filmfestspiele Berlin). Per als poc aficionats al cinema, hauríem de començar dient que la Berlinale és un dels tres grans festivals cinematogràfics que se celebren a Europa (amb permís de tots els altres). Els altres dos són el de Venècia i el de Canes. La novella directora es diu Carla Simón i la llengua del film és el català. La pel·lícula es titula *Alcarràs* (nom d'una població de la plana de Lleida) i els actors i les actrius són les persones que viuen al poble. Tots amateurs.

Per a entendre una mica la dimensió del que ha aconseguit Carla Simón, i per a entendre què significa per a la cultura i per a la llengua catalana, em permet un parell de pinzellades sobre la Berlinale. El Festival Internacional de Cinema de Berlín va ser creat en 1951 i s'ha celebrat de manera ininterrompuda des del febrer de 1978. La primera pel·lícula que s'hi va projectar, ara fa setanta-un anys, va ser *Rebecca*, dirigida per Alfred Hitchcock. I —ara podeu obrir uns ulls com a taronges— Carla Simón ha escrit el seu nom al costat de directors com Ingmar Bergman, Claude Chabrol, John Schlesinger, Jean-Luc Godard, Roman Polanski, Vittorio de Sica, Pier Paolo Pasolini, R. W. Fassbinder, Costa-Gravas o Milos Forman. Tots ells, autèntics monstres de la cinematografia mundial. I, en un festival on la majoria dels films guanyadors ho han fet en anglès, en francès, en italià o en espanyol, Simón hi ha plantat un film en llengua catalana. A més, en un festival dominat per les grans estrelles del cinema mundial, la cineasta de Ponent hi ha posat de protagonistes els pagesos i les pageses de la població d'Alcarràs; que s'hi han posat al costat amb tota dignitat, imposant-se per damunt de la resta. Carla Simón és una directora de trenta-cinc anys que,

en el 2017, quan només en comptava trenta, ja se'n va endur el Premi a la millor Opera Prima en el mateix festival de Berlín per la pel·lícula *Estiu 1993*, també en la nostra llengua. No sé si era la primera vegada que un film en català guanyava un premi d'aquesta categoria. Però l'èxit d'aquesta opera prima de Carla Simón no va acabar aquí: va ser premiada també a Màlaga, a Istanbul i a Buenos Aires. Tot aquell mateix any. Ah! I va representar Espanya en els premis Oscar de Hollywood.

La llengua no ha estat cap obstacle per a la directora que se n'ha emportat l'Ós d'Or. El català ha sonat a les sales d'exhibició cinematogràfica de Berlín, d'Istanbul, de Buenos Aires o de Hollywood.

L'exemple de Carla Simón resulta demolidor, especialment davant els provincians que creuen que en castellà arribaran a un públic més ampli i, per això, posem per cas, renunciem a cantar en català per fer-ho en la llengua de Castella. O es creuen uns grans influenciadors i pengem vídeos a YouTube en castellà pensant

que en català no els seguirà tanta gent. O prefereixen escriure en castellà perquè creuen que així arribaran a un públic més extens que si ho fan en català.

Si canten, influeixen, s'exhibeixen per YouTube o escriuen en català i són excel·lents, com els films de Carla Simón, arribaran a molta més gent que fent-ho en castellà (o fins i tot en anglès) i sent mediocres. La llengua no ha estat cap obstacle per a la directora que se n'ha emportat l'Ós d'Or. El català ha sonat a les sales d'exhibició cinematogràfica de Berlín, d'Istanbul, de Buenos Aires o de Hollywood (amb les conseqüents subtítolacions en anglès, en alemany, en turc o en espanyol, segons llocs i ocasions; una altra cosa, i molt més discutible, és que el film se subtituli en sales del domini lingüístic català) sense cap tipus de problema. Carla Simón ha arribat al món global i ha triomfat sense renunciar a la seua llengua, a la nostra llengua, al principal signe d'identitat de la gent que viu entre Salses i Guardamar (de nord a sud) i entre Fraga i l'Alguer (d'oest a est).

És ben clar que, mentre no siguem independents, no hi haurà cap autor català que guanyi un Nobel de Literatura. De la mateixa manera que ho és que, si ho fóssim, un Jaume Cabré, un Quim Monzó, un Carles Riba, una Mercè Rodoreda o un J. V. Foix probablement l'haurien guanyat. El cinema no està tan fermat pels estats com la literatura i altres arts més «acadèmiques» o, si així ho voleu, més «tradicionals». El cinema vola pel seu compte. I, per això, un film en català pot guanyar el que sigui, el més important del món. I es pot exhibir als cinc continents, sense cap tipus de problema, en el nostre idioma. Del cinema

n'hem de fer un exemple per a la resta de les arts, incloent-hi la literatura.

La gent d'Alcarràs ha demostrat que un pagès que treballa la terra, que viu de femar-la, regar-la i recollir-ne els fruits pot estar al mateix nivell cinematogràfic que qualsevol dels paons reials que s'estufen dalt les estores vermelles dels festivals internacionals de cinema. L'enhorabona a tots! L'enhorabona, Alcarràs! I esperem que a Alacant, a Palma o a Eivissa puguem veure el film en la mateixa llengua en què s'ha exhibit a Berlín. ■